

Bouwhistorische Commissie Westfries Genootschap

Project 17.17 Koolschuur - Westkade 8 - Waarland

Een driekapper aan de Westkade

Winterwerk was het, het omleggen van de kool in de schuur. Zo laat mogelijk kwam die kool van het land, maar wel vóór de vorst, dus voor half november.

‘Soms gingen de kolen twee of drie keer door je handen,’ vertelt Piet Noordstrand (75) uit Waarland over het arbeidsintensieve werk.

Naast het huis aan de Westkade 8 waar hij woont staat een authentieke ‘driekapper’: een grote ‘Waarlandse’ koolschuur met drie kappen.

De driekapper aan de Westkade

De schuur dateert uit 1928 en is gebouwd in opdracht van vader Jan Noordstrand (1895-1981). In de breedte is hij 12 meter en in de lengte 14 meter. Ieder deel is dus 4 meter breed met een deur in het midden.

De hekken

‘Er waren geen standaardmaten’, weet Piet, ‘de deuren zijn een aantal keren vernieuwd, maar verder is er niet veel veranderd. Per kap waren er twee waaltjes kool met een looppad in het midden.’ Tussen de drie delen staan houten rekken. Tegen de muur is lambrisering aangebracht gevuld met turfmoelm. Tegen die lambrisering zitten rietmatten.

De luiken die open kunnen en bij vorst worden gesloten

Riet onder de pannen

Ook onder de pannen is riet. In de nok is een zolder met luiken die opengezet kunnen worden. Bij vorst werden de luiken gesloten.

‘Je moet de kool uit de vorst houden, de ideale bewaartemperatuur is nul graden.’ Ook moet er lucht bij de kool kunnen, de ramen staan doorgaans open.

Vader Noordstrand begon hier zijn bedrijf, in de jaren zestig namen zijn zoons Piet en Arie het over. De kool werd in vaders tijd elders geteeld en kwam met een 40-ton schuit, een Langedijker, naar Westkade 8.

Piet Noordstrand in de koolschuur

In koolmandjes werd het product over de dijk gedragen en naar de schuur gebracht. 'Je sjouwde zo'n 25 kilo in een mand. Denk erom dat dat een werk was!' Dan begon het stapelen van de kolen. 'Daar moest je gevoel voor hebben, het was vakwerk. Mijn broer Arie stapelde safer dan ik.'

Stoep naar de kade

Westkade tegenover de schuren.

Koolmanden

De kool kwam ze laat mogelijk van het land, maar wél voordat de vorst inviel. Van tijd tot tijd moest de kool omgelegd worden en werden de rotblaadjes eraf gehaald. 'Vader teelde voorheen alleen rode kool, later werd de hoofdmoot wit.' In de loop van de winter werd de kool verkocht op de veiling van Noord-Scharwoude. 'We laadden een

vrachtje kool in de motorvlet en voeren naar de veiling. 's Nachts lagen we 'in de goot' en de volgende dag gingen we bij de klok langs.'

In 1963 werd een andere, grotere schuur in gebruik genomen, de driekapper raakte langzamerhand buiten gebruik. Anno 2017 staat er nog wel veel gereedschap, manden, emmers en gieters.

En in de keukenla liggen het koolmes en een ontbladermesje. Die worden nog dagelijks gebruikt.

Koolmes en ontbladermesje

Lange zijde oostkant

Achterkant met de deur naar de sloot

Schager Courant, donderdag 28 juni 1917

WAARLAND. Zij, die menen onzen polder goed te kennen, doch dezen de laatste 3 à 4 jaren niet hebben gezien, zullen nu wel vreemd opkijken. In de noordelijke helft van den polder woonden voorheen alleen boeren, die bijna geen bouwland gebruikten. Zoo langzamerhand zijn al deze boerderijen in andere handen overgegaan en zijn een paar huizen met den grond gelijk gemaakt, terwijl al het grasland tot bouwland is veranderd.

Dit levert in den zomer een geheel andere aanblik op. Werd er vroeger weinig door den werkman op deze uitgestrekte landerijen verdiend, nu daarentegen ziet met geheele ploegen werkvolk komen en gaan, die allen door het verdienen van een flink loon een behoorlijk bestaan kunnen vinden.

Rechterdeel

Linkerdeel

Piet Noordstrand vertelt.